

(Th. Nielsen) omtalte, at, naar vi kom til en Skolereform, burde der ske en gjennemgribende Forandring med Seminarierne, og dette er en Tanke som jeg ikke kan Andet end anse for at være i høieste Grad rigtig. Det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) sagde, at Sorø Akademis Midler ikke kunde anvendes til noget Bedre end til Fremme af en friere og højere folkelig Undervisning. Dette er imidlertid Ting, som ikke ligge for i dette Dieblit, og jeg skal altsaa ikke opholde mig ret længe derved, men jeg maa dog sige, at saadanne Ytringer ere af den Bessaffenhed, at de, naar de fremkomme, ikke bør indskrænkes alene til dem, der først have fremfat dem. Jeg mener, at der ogsaa fra anden Side bør knyttes Bemærkninger til saadanne Udtalelser, for saa vidt man enten anbefaler eller misbilliger dem, og da jeg i disse Udtalelser i høi Grad ser et Fingerpeg for, hvad der kan gjøres for den store Mængdes Undervisning, saa har jeg villet tillade mig at knytte min Anbefaling til de to andre Talere, og paany henlede Opmærksomheden derpaa. Jeg tror ogsaa, at det nu snart vilde være paa Tiden, at Høistolerne fik deres Tilskud, ikke igjennem Forstanderne, men gjennem de fattige Elever, som faae Udgang til fri Undervisning i Skolene. Baretagelsen af den økonomiske Side af Skolen maa efter min Mening overlades til Bestyrelsen selv. Dersom Skolen i det Hele taget er noget værd, faaer den nok Tilgang, og det er gjennem hyppig Tilgang, at Skolen skal have sin Støtte. Men den ligefremme Nytte for Befolkningen ligger deri, at der gives saa Mange som mulig, navnlig af dem, der ikke selv have Raad til at gaa ind paa Skolen, Udgang dertil, og derfor forekommer det mig, at det vilde være ønskeligt, om vi kunde faae en Forandring af den Art som blev antydet af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds. Det ærede Medlem sagde, at han ikke forlangte, at Forandringen skulde ske i Klar, og dette vilde vistnok ogsaa være altfor hovedfulds at gjøre Forandring af denne Art; men han mente, at den burde paatænkes til næste Aar eller i det Mindste om et Par Aar. Efter de Erfaringer, som man allerede nu har indhentet, forekommer dette mig at være aldeles tydeligt, og jeg kan altsaa ganske slutte mig til den Antydning, som kom fra det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, naar han sagde, at han hellere vilde have, at al Understøttelse til Bøndehøistolerne eller de højere Folkeskoler, skulde samles paa een Post og uddeles til trængende Elever. Det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Scavenius) gjorde et Angreb paa den Fremgangsmaade med Hensyn til trængende Elever, som er bleven antydet af Flertallet i Finantsudvalget. Jeg veed nu ikke rigtig, hvad det ærede Medlem har tænkt sig; han har maasse villet have, at Betalingen ikke maatte gives førend bagefter, men det er jo ikke sagt, at disse

unge Mennesker, som jo netop skulde være fattige Mennesker, have Raad eller Evne til at skaffe Forstud til at betale Udgangen til Skolen med. Men naar dette er Tilfældet, saa er der jo ikke Andet for at gjøre, end at man paa en eller anden Maade maa lænke dem til Skolen. Jeg forstaar ikke, hvorledes man skulde faae Garantier for, at de ikke forlade Skolen, inden Tiden er udløben, naar man ikke vil bruge den samme Fremgangsmaade, som i sin Tid blev brugt paa en Restauration her i Byen, hvor Gaslerne og Knivene ikke kunde komme af Stedet, da de vare lænkede til Bordet. Jeg tror ikke, at der er nogen Fare ved at følge den Fremgangsmaade, som Flertallet har foreslaet, thi det vil vistnok være et sjældent Tilfælde, at Noget forlader Skolen før Tiden. Den, der søger om og har Lust til at komme ind paa en Høistole, maa man ogsaa antage, har Trang til at faae sine Kundskaber udvidede, og hvis han alligevel forlader Skolen, maa det altsaa være Skoleundervisningen, der driver ham bort derfra. Hvis han forlader Skolen, saa maa det være, fordi Undervisningen er kjedsommelig eller ikke tiltrækkende; men saa ligger Feilen meget snarere hos Skolen end hos den unge Mand. Jeg tror som sagt ikke, at der er Noget i Veien for at følge den Andvisning, Flertallet har givet. — Der er et Forhold, der blev omtalt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen), og som det virkelig var forbausende at høre omtale. For den, der ikke saa nøie har fulgt med Reglerne for Lærernes Ansættelse ved Almueskolerne, har denne Sag ikke staaet saa klar, som den nu staaar, efter at vi have hørt den Fremstilling, som det ærede Medlem gav. Efter at Lærerne førend 1870 ere bleve ansatte uden nogen som helst Indskrænkning i deres Ret til at blive Hjortelærere, kommer der i 1870 en Bestemmelse, som faar tilbagevirkende Kraft for disse Læreres Bedkommende, naar de ikke kunne opfylde visse Bestemmelser med Hensyn til Sang. I 1875 kommer der imidlertid en meget rigtig og fornuftig Bestemmelse, som løsner dette Baand og som borttager denne Bestemmelse for dem, der ere gaaede ud fra Seminarierne paa et noget senere Tidspunkt; men derimod hører jeg til min Forundring, at det Baand, som man har lagt paa de Mand, som ere gaaede ud fra Seminarierne før 1870, ikke med det Samme er løsnet. Det kan ikke være Andet end en Forglemmelse, det er i hvert Fald Noget, som maa kunne ske; i det Mindste synes det mig, at det er noget Usædvanligt, at man for disse Læreres Bedkommende lader saadanne Bestemmelser have tilbagevirkende Kraft; dette pleier ellers ikke at være Tilfældet med Love, og administrative Bestemmelser synes mig ogsaa i den Henseende at burde gaa i samme Fodspor som Love. Den Gang der blev givet Sangen en saadan i Forhold til tidligere Tid større Betydning med Hensyn til Skolelærerundervisningen, var det